

CREȘTEREA ECONOMICĂ CHINEZĂ

*Drd. Diana POPA,
Școala doctorală de Economie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”
Iași, România*

Abstract. While United States is experiencing low economic growth, perhaps even stagnation, and the economy of member countries of the eurozone is in danger because of the negative effects of financial problems in Ireland, Greece and not only, China is trying "to face" the other side of the picture: a growth rate far too high.

This article aims to explain, from a diachronic perspective, which were factors that contributed to China's economic boom and what consequences had this economic progress on the continent and the world.

Keywords: Chinese trade balance, export/import, accession of China to WTO, trading partners, world power.

Introducere

Orice persoană informată, fie un specialist în domeniu, fie un cititor de ziare sau reviste economice, știe că, schimburile comerciale sunt departe de a fi echilibrate, fapt care trezește neliniște în rândul cetățenilor din țările cu deficit comercial.

În atare situație s-a aflat și Republica Populară Chineză, în anumite perioade, la sfârșitul secolului trecut, însă odată cu accesiunea acesteia la OMC, în cadrul celei de-a patra Conferințe Ministeriale care a avut loc la Doha, Qatar, treptat, situația comercială a acestei țări s-a modificat, astfel încât, în cinci ani, balanța comercială chineză devenea una excedentară, până la cel de-al doilea trimestru al anului 2009, atunci când recesiunea economică s-a extins la scară mondială, iar exporturile chineze către SUA, în special, dar nu doar, au început să cunoască un trend descrescător, până spre sfârșitul anului 2010, când balanța comercială se echilibrase, pentru a deveni deficitară în perioada imediat următoare.

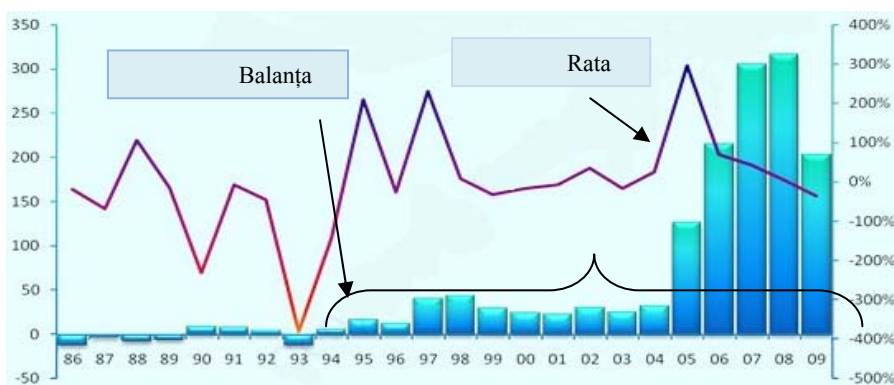
Lucrarea de față încearcă o scurtă analiză a stării balanței comerciale generale (cuprinzând ansamblul relațiilor comerciale externe ale Chinei) din 1995 și până în prezent, argumentând, pornind de la literatura studiată, principalii factori care au contribuit la trendul spectaculos înregistrat de schimbul chinezesc cu restul lumii.

Situația balanței comerciale chineze la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX

China este un stat exemplu pentru alte țări în curs de dezvoltare deoarece a trecut în doar câteva decenii în **Top 3: Cele mai prospere economii ale lumii**. Potrivit literaturii de specialitate, aceasta militează la statutul de „prima putere economică” [3] la nivel global până în 2030. Timpul va fi cel care va da sau nu dreptate remarcilor cercetătorilor din domeniul afacerilor internaționale. Cert este că originea acestor „anunțuri” răsunătoare și deranjante, în același timp, mă refer aici la SUA, UE, Japonia, nu este tănuțită, ba mai mult decât atât, statisticile FMI și ale altor organizații de renume, stau la dispoziția fiecărui analist care dorește să cunoască și să urmărească evoluția spectaculoasă a „dragonului asiatic”.

Fiind o țară cu un sistem politic socialist, guvernul se implică, atât în desfășurarea activităților la nivel intern, cât și a celor din afara Chinei. Astfel, în mod tradițional, acesta decidea compoziția comerțului exterior al Chinei și nu a încetat să o facă nici astăzi, chiar dacă într-o măsură mai mică.

Cu toate acestea, odată cu inițierea unor reforme în 1978, au prins contur un număr mare de parteneriate private, iar comerțul a fost, în primul rând, dictat de piață. După ani de dezacord asupra practicilor comerciale cu cel mai mare partener la export, SUA, China a convenit asupra unei serii de reforme economice menită să deschidă piețele chineze investițiilor private și străine, iar acest aspect nu a făcut decât să amelioreze balanța comercială deficitară cu care se confrunta statul comunist de ceva timp.

Fig. 1: Trendul balanței comerciale chineze (mld USD)

Sursa: http://www.starmass.com/china_review/imports_exports/import_export_trends.htm

Analizând figura alăturată, pot fi observate ideile enunțate anterior, mai mult, faptul că începând cu anii '90, balanța comercială devine încetul cu încetul mult mai activă, altfel spus, exporturile chineze către restul lumii depășesc importurile, dând naștere unui sold pozitiv.

Perioada supusă analizei în această secțiune este ilustrată în Fig. 2, de unde se poate extrage ideea potrivit căreia odată cu anul 1995, China a cunoscut primul val de dezvoltare care avea să-i aducă la începutul secolului XXI beneficii importante, evidente astăzi și amintite, tot mai des în literatura de specialitate, atunci când se citează modelul chinez în vederea creșterii bunăstării țărilor în curs de dezvoltare din Asia, America Latină și chiar Europa.

Dacă în 1996, balanța comercială a Chinei a fost de 12.2 miliarde USD, doi ani mai târziu, aceasta ajungea la 43.4 miliarde USD, ca apoi să urmeze o scădere până la 24.1 miliarde dolari americani la nivelul anului 2000, înainte de începutul unei noi etape de dezvoltare. Această diminuare a trendului favorabil înregistrat de către balanța comercială generală chineză se datorează tot mai multor bariere, piedici în calea comerțului liber și a concurenței loiale cu care a fost nevoită să se ciocnească. Impuse

de către principalii actori ai pieței comerciale ca urmare a ratei de creștere ridicată înregistrată de către China, care privea optimistă către viitor, SUA și statele fondatoare ale CEE, în special, au recurs la orice modalitate pentru a îngădi participarea chineză la schimburile comerciale internaționale, sugerându-i că cea mai bună strategie pe care ar putea-o îmbrățișa s-ar reduce la nivelul regiunii, respectiv la comerțul intra-regiune în cadrul ASEAN-ului.

Fig. 2: Balanța comercială a Chinei: decembrie 1994 - ianuarie 2001 (mld. USD)

Sursa: <http://www.tradingeconomics.com/china/balance-of-trade>, General Administration of Customs

Ca o concluzie, se poate spune că pentru ultimii 20 de ani, comerțul exterior al Chinei s-a extins într-un ritm remarcabil (în medie cu aproximativ 15% pe an pe durata 1980-2001), în timp ce cota sa în comerțul mondial s-a triplat, de la mai puțin de 1% la aproximativ 3,5% în 2001 [2]. Toate acestea s-au datorat expansiunii rapide și diversificării exporturilor sale de produse industriale manufacturate care au crescut, în medie, la rata de 20% pe an din 1980. Acestea reprezentau aproape 90% din exporturile sale totale la începutul secolului XXI, față de 40% în 1980. Dacă pe parcursul anilor 1980, exporturile Chinei au fost conduse de către produsele textile, importurile mult mai variate, nu au făcut, altceva, decât să se îndrepte către o balanță comercială nefavorabilă. odată cu anii 1990, exporturile s-au diversificat, accentul fiind pus pe produse electrice și electronice, iar balanța comercială a devenit excedentară. Ideea fundamentală ce reiese din cele expuse mai sus este că, China a realizat o astfel de performanță, datorită implicării sale puternice în segmentarea internațională a proceselor de producție [1, pp. 5-9]. Mai mult, Lemoine și Ünäl-Kesenci sunt de părere că specializarea Chinei în comerțul de asamblare a dat naștere unui sector de producție extrem de competitiv și internaționalizat [2], reprezentând principalul canal al transferurilor de tehnologie, în timp ce, sectorul de export tradițional a rămas în urmă.

Concluzia lui Aziz și Li, reieșită în urma cercetărilor efectuate, este la fel de relevantă deoarece, din cauza unui ritm fără precedent de acumulare de rezerve oficiale străine, balanța comercială a Chinei s-a mutat în intervalul excedentar, ulterior datei de unificare a cursului de schimb în 1994 și 1997 [1, pp.6-9].

Modificările survenite în balanța comercială a Chinei în perioada 2001-2006

Odată cu secolul XXI, interesele și munca depusă de către China încep să fie sesizate de către Congresul american care acordă clauza națiunii celei mai favorizate în 2000, iar un an mai târziu, după 15 ani de negocieri, pe data de 11 noiembrie la Doha, China a fost acceptată în OMC, prin consensul celor 124 de state membre. Odată cu această aderare, poporul chinez și-a asumat răspunderi și obiective economice clare care trebuie îndeplinite într-un timp bine determinat, cum ar fi: diminuarea taxelor vamale asupra produselor agricole, eliminarea restricțiilor netarifare la produsele industriale, asigurarea drepturilor de comercializare și distribuție nelimitată pentru firmele străine, extinderea accesului pe piață în sectorul serviciilor, eliminând restricțiile geografice și celelalte restricții din majoritatea sectoarelor, aplicarea tratamentului național (nediferențiat) băncilor străine, cinci ani după aderare etc. [6; 1, pp. 1-5].

Fig. 3: Balanța comercială a Chinei: ianuarie 2001 - ianuarie 2007 (mld. USD)

Sursa: <http://www.tradingeconomics.com/china/balance-of-trade>, General Administration of Customs

China a avut o balanță comercială generală favorabilă în 2003 (44 mld. USD) și în 2004 (53 mld. USD), sume care reflectă trendul unei balanțe excedentare din ultimii opt ani. Ca urmare a eforturilor sale pe piața mondială, până în 2004, susținute de către OMC, China a devenit cea de-a treia mare putere comercială a lumii, în spatele Statelor Unite și Germaniei [1, p. 7]. Potrivit Biroului Census USA, Statele Unite au cunoscut un deficit comercial cu China în prima jumătate a anului 2006 de 121, 346.509 dolari. Importurile din China au costat 152, 180.400 dolari, în timp ce exporturile americane către chinezi au adus câștiguri de doar 30, 833.800 dolari [6], iar acest lucru a contribui la creșterea încrederii investitorilor străini în puterea și dezvoltarea economică pe care o va îmbrățișa China în viitorul apropiat.

Integrarea Chinei în economia mondială prin aderarea la OMC a contribuit la o creștere susținută în cadrul comerțului internațional. Atât exporturile, cât și importurile sale au crescut mai rapid decât comerțul mondial, pentru mai bine de două decenii. Aceste rate de creștere, aminteau Rumbaugh și Blancher, nu sunt unice, ci similare cu cele observate în procesul de integrare al altor economii în curs de dezvoltare angajate în sistemul comercial global [6]. Deoarece comerțul Chinei cu restul lumii s-a accentuat, compoziția și modelul geografic au suferit, de asemenea, câteva modificări. Cota exporturilor chineze către economiile industriale a crescut și a devenit mult mai diversificată, specializându-se în principal, pe produsele electronice și electrocasnice și pe inserarea tehnologiei de vârf în acestea. Treptat, China devine din ce în ce mai importantă în cadrul economiei regionale din Asia, comerțul cu statele membre ASEAN atingând cote înalte, iar specializarea verticală a producției din interiorul regiunii conferă statului chinez statutul de cea mai importantă destinație de export pentru alte țări asiatice [2]. Într-o altă ordine de idei, cu toate că unii cercetători sunt de părere că dezvoltarea economică chineză nu s-a datorat într-o bună parte reformelor de comerț și angajamentelor asumate ca parte aderantă la OMC, susținătorii principiilor forumului internațional conchid că acestea au fost cruciale în promovarea integrării chineze cu sistemul comercial global [4, p. 1437], iar continuarea punerii în aplicare a obligațiilor OMC în următorii ani, va facilita, în continuare, integrarea în curs de desfășurare a Chinei în interiorul economiei globale și va genera beneficii pentru majoritatea țărilor partenere [5, pp. 50-53].

Tabelul 1: Principali indicatori comerciali ai Chinei: 2000 – 2009 (mil. USD)

Indicatori	Exporturi bunuri: FOB	Importuri bunuri: FOB	Balanța comercială	Balanța bunurilor și serviciilor	Contul curent
2000	249131,000	-214657,000	34473,700	28873,500	20518,400
2001	266075,000	-232058	34017,000	28084,000	17401,000
2002	325651,000	-281484,000	44166,600	37383,100	35422,000
2008	1434600,000	-1073920,000	360682,000	348870,000	436107,000
2009	1203800,000	-954287,000	249509,000	220112,000	297142,000

Sursa: International Monetary Fund (2011), China, P. R.: Mainland, International Financial Statistics

În conformitate cu Rapoartele statistice ale FMI, contul curent al Chinei a fost excedentar încă de la începutul anilor 1990, înregistrând o creștere bruscă în 2004 și 2005, datorită performanțelor chineze destul de puternice la export [6]. În următorii ani, cercetătorii se așteptau la o creștere a balanței externe, ca urmare a încasărilor din exporturile de amploare, a ISD și a intrărilor masive de capital, iar Tabelul 1 surprinde aceste așteptări.

Având cea mai mare populație din lume și cea mai mare rată de creștere economică din ultimele decenii, China poate avea o influență importantă asupra dezvoltării durabile la nivel mondial prin intermediul schimburilor comerciale de produse primare. Astfel, folosind datele din Almanahul Statistic al FMI, cu referire la relațiile economice și comerciale chineze, s-a ajuns la concluzia că cele mai multe mărfuri net importate de către China provin din Oceania, Africa și America Latină și acestea se rezumă la minerale, combustibili și alimente.

Analizând datele din tabelul alăturat, se poate observa trendul crescător al unei balanțe comerciale generale pozitive a Chinei, cu un salt evident între 2004 și 2005, ca urmare a intrării în vigoare a tuturor promisiunilor făcute de către statul chinez și OMC.

Accesiunea la OMC nu poate fi exclusă din istoria comerțului internațional chinez, iar datele surprinse mai jos susțin această idee; mai mult decât atât, începând cu 2001, China a fost prezentă în calitate de membru la toate Conferințele Ministeriale ce au avut loc în cadrul OMC, participând activ, la negocierile duse în vederea finalizării cu succes a Runderi Doha, o rundă menită să înlăture sărăcia prezentă în unele state slab avansate (chiar și regiuni din China) și să ofere un comerț cât mai liberalizat între un număr cât mai mare de state [1, p. 5].

Starea balanței comerciale chineze din 2007 și până în prezent

De-a lungul anilor, China și-a crescut fluxul de import și export către celelalte state ale lumii. Valoarea totală a importurilor și exporturilor la nivelul anului 2007 a atins 2.174 miliarde USD, aspect care nu a făcut altceva decât să propulseze statul chinez în rândul celor mai mari, dezvoltate și prospere națiuni din lume, a treia după SUA și „locomotiva Europei”.

Fig. 4: Balanța comercială a Chinei: ianuarie 2007 - februarie 2011 (mld. USD)

Sursa: http://www.lemonde.fr/asiе-pacifique/article/2011/03/10/la-chine-enregistre-son-plus-gros-deficit-commercial-depuis-sept-ans_1491322_3216.html, Le Monde

Figura alăturată prezintă cea de-a treia treaptă a dezvoltării chineze, cea care a întărit dorința de „super-putere” și a trezit entuziasmul acelor care nu credeau că China poate atinge o rată de creștere economică cu două cifre, detronând în maxim două decenii economia Statelor Unite [3; 2, p. 260], ca urmare a răniilor lăsată de criza economică apărută la sfârșitul anului 2007. Acest aspect poate fi observat în Fig. 4,

scăderea exporturilor în primul trimestru al anului 2008 (mă refer aici la cele către SUA și într-o mică parte către UE) continuată până în 2010, atunci când se pare că economia americană își revenise puțin, din recesiunea în care intrase. La fel ca și exporturile, importurile chineze se diminuase și ele, într-o proporție mai mică în cel de-al doilea trimestru al anului 2008, atunci când pentru câteva luni, balanța comercială a Chinei a fost una defavorabilă. Treptat, situația a revenit la normal, astfel încât, la sfârșitul lui 2008, diferența dintre exporturile și importurile chineze era net pozitivă.

Anul 2009 a cunoscut o ușoară scădere a balanței comerciale, din cauza aceleiași crize care a zdruncinat poporul american și treptat, și restul lumii, iar începând cu cel de-al doilea trimestru al anului 2010, fluxul mai ridicat al exporturilor a depășit din nou pe cel al importurilor. În aceeași ordine de idei, China a înregistrat un deficit comercial surpriză în februarie 2011, primul, din martie 2010, de 7,3 miliarde dolari (5,27 miliarde euro). Acesta este cel mai mare din ultimii șapte ani ca urmare a unei scăderi severe și neașteptate a exporturilor cauzată de concediul Anului Nou Chinezesc. Prin raportare la februarie 2010, exporturile au crescut cu 2,4%, în timp ce importurile – 19,4% [3]. Economiiștii care au prezis un mic excedent de 4,95 miliarde de dolari, au afirmat, potrivit, publicației *Le Monde*, că această scădere bruscă a fost, cel mai probabil, temporară, că până la sfârșitul anului situația se va remedia, iar balanța comercială a Chinei va fi una excedentară.

Totuși, această încetinire a importurilor și exporturilor chineze a surprins piețele mondiale. Bursele asiatice au căzut, investitorii sunt înspăimântați de faptul că înaprirea monetară în China și pe alte piețe emergente ar putea avea efecte negative asupra creșterii economice, aspect care le-ar afecta și activitatea lor, iar mai mult, le-ar putea aduce pierderi colosale. Deficitul comercial chinez din februarie 2011 contribuie într-o proporție mai mică și la declinul din piețele europene, în special asupra stocurilor de minerit, din cauza temerilor cu privire la cererea chineză pentru materii prime.

Cu toate acestea, deficitul balanței comerciale chineze, are și o parte pozitivă, altfel spus, a venit ca o veste prielnică pentru Beijing, din cel puțin două puncte de vedere. Mai întâi, soldul negativ îi va permite să reducă presiunile inflaționiste, iar apoi, să respingă cererile pentru o apreciere mai rapidă a yuan-ului. Influxul de lichiditate induse de către excedentele mari înregistrate în ultimii ani, reprezintă una dintre cauzele fundamentale ale recente creșteri de preț în China [2; 3]. Totuși, ideea că China a devenit a doua economie mondială nu este preluată din filmele SF, ci din contra, este reală, iar statisticile demonstrează acest aspect. Locul economiei nipone de altădată, a fost dobândit de către cea chineză, odată cu 2010, iar prezența statului comunist în BRIC, întărește ideea portivă căreia, în următoarele decenii, China va deveni „Statele Unite de astăzi”.

Concluzii

China reprezintă un subiect vast și interesant de analizat nu numai datorită imensului potențial demografic, dar și performanțelor economice pe care această țară le-a realizat în ultimii 20 de ani, fapt ce a dus la includerea ei în categoria țărilor mari cu orientare industrială. De asemenea, ea este o curiozitate datorită coexistenței a doua sisteme total diferite, socialism și capitalism, iar punerea în aplicare a acestora prin folosirea unei politici de deschidere și aliniere la standardele pieței mondiale, dar menținând un control strict asupra aplicării ei, a generat o creștere economică fără precedent a Chinei, începând cu anul 1979.

În ultimii ani, tot mai mulți caută răspuns la întrebarea „Ar putea fi afectată economia chineză, ca urmare a integrării crescânde a acesteia în economia mondială, în cazul în care mediul extern ar suferi câteva modificări?”. Iar răspunsul central a reieșit din toate cercetările efectuate și anume că dimensiunea și stabilitatea elasticităților comerțului Chinei, precum și competitivitatea cu care acest popor este înzestrat,

supraveghează buna funcționare a schimbului cu restul lumii. Mai mult, economia construită de poporul chinez nu pare să se slăbească, ba din contra, locul pe care îl ocupă în cadrul OMC și interiorul regiunii ASEAN, o va propulsa cât mai sus. Cât de sus? Depinde de acțiunile ce vor fi întreprinse de SUA.

În concluzie, se poate spune că balanța comercială chineză este per-ansamblu, una excedendară, începând cu procesul dezvoltării, prin anii 1995, iar importurile nu par să depășească exporturile în viitorul apropiat.

Referințe bibliografice

1. Anderson, K., Martin, W., Van der Mensbrugge, D., China, the WTO and the Doha Agenda, CIES Discussion Paper, No. 0702, University of Adelaide, Australia, 2007.
2. Cheng, J. Y., The ASEAN-China Free Trade Area: genesis and implications, Australian Journal of International Affairs, Vol. 58, No.2, June, 2004, pp. 257-277.
3. Langellier, J.-P., Le commerce chinois, Le Monde, 2011, disponibil la <http://www.lemonde.fr/web/recherche_breve/1,13-0,37-1150887,0.html> (accesat la 15 iunie 2011).
4. Liu, X., Burridge, P., Sinclair, P. J. N., Relationships between economic growth, foreign direct investment and trade: evidence from China, Applied Economics, Vol. 34, Issue 11, 2002, pp. 1433-1440.
5. Wang, J., The Evolution of China's International Trade Policy: Development through Protection and Liberalization, Kluwer Law International BV, The Netherlands, 2007.
6. *** International Monetary Fund, China, P. R.: Mainland, International Financial Statistics, 2011
7. *** <http://www.tradingeconomics.com/china/indicators/>

Mulțumiri: "Cercetările au fost finanțate din Fondul Social European de către Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 [proiect POSDRU/CPP 107/DMI 1.5/S/78342]".